

Άρειος Πάγος: 6/1998, Τμήμα Β'
Πηγή: Νομ. Βήμα 1999 σελ.389

Εργατικό ατύχημα.- Ι.Δ.Δ.- Εργατικό ατύχημα (έννοια)-συμπτωματικά μόνο μπορεί να φέρει το χαρακτήρα αδικήματος-συνάπτεται αιτιωδώς προς την εργασιακή σύμβαση-ιδιωτικό διεθνές δίκαιο: εφαρμοστέα όχι η ΑΚ 26 αλλά η ΑΚ 25 και οι κανόνες της κυρωμένης με το ν. 1792/1988 διεθνούς σύμβασης για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές.

Πρόεδρος ο κ. Γ. ΒΕΛΛΗΣ, αντιπρόεδρος
Εισηγητής ο κ. Ε. ΔΑΜΑΣΚΟΣ, αρεοπαγίτης
Δικηγόροι οι κ.κ. Μ. Αναστασοπούλου - Βότση, Α. Βαλσάμη

Επειδή, κατά τη διάταξη του κ.ν. 551/ 1915, «ατύχημα εκ βιαίου συμβάντος, επερχόμενον εις εργάτην ή υπάλληλον των εν τω άρθρω 2 εργασιών και επιχειρήσεων, εν τη εκτελέσει της εργασίας ή εξ αφορμής αυτής, παρέχει εις τα κατά τας διατάξεις του παρόντος νόμου δικαιούμενα πρόσωπα δικαίωμα αποζημιώσεως απέναντι του κυρίου της επιχειρήσεως, εάν η εις τον παθόντα εκ του ατυχήματος προελθούσα διακοπή της εργασίας διήρκεσε πλέον των τεσσάρων ημερών, εξαιρουμένης μόνον της περιπτώσεως καθ' ην ο παθών εκ προθέσεως προέκάλυψε το επελθόν ατύχημα». Η διάταξη αυτή, όπως και η όλη ρύθμιση του προαναφερόμενου νόμου, εμπνέεται από τη δικαιοπολιτική ιδέα του επαγγελματικού κινδύνου ως λόγου παραγωγικού αστικής ευθύνης, την οποία, ανεξάρτητα από την υπαιτιότητα ή και τη συμπεριφορά του καθεαυτή, πρέπει να επωμίζεται εκείνος που ασκεί επιχείρηση από την οποία αυτός μεν προσπορίζεται ή αναμένει όφελος, ενώ οι εργαζόμενοι σ' αυτή, ως εκ του είδους της και των τεχνικών μεθόδων και μέσων που χρησιμοποιεί, είναι εκτεθειμένοι σε κίνδυνο της ζωής ή της σωματικής τους ακεραιότητας και απώλειας συνακόλουθα της ικανότητας του για βιοποριστική εργασία. Εξάλλου, όπως συνάγεται από την ίδια αυτή διάταξη, το βίαιο συμβάν που αποτελεί τον πυρήνα του εργατικού ατυχήματος μπορεί να είναι και απλό φυσικό γεγονός, άσχετο προς οποιαδήποτε ανθρώπινη συμπεριφορά, ή να οφείλεται σε θεμιτή συμπεριφορά του εργοδότη ή των προσώπων για τα οποία ευθύνεται, έτσι ώστε δεν είναι νομικά αναγκαίο και μόνο συμπτωματικά μπορεί να φέρει το χαρακτήρα αδικήματος κατά την έννοια των άρθρων 914 και 26 του Αστικού Κώδικα. Αντίθετα, προϋπόθεση για τη γένεση της οικείας αποζημιωτικής αξιώσεως είναι να έχει πραγματοποιηθεί το βίαιο συμβάν κατά την εκτέλεση ή εξ αφορμής της εργασίας, η παροχή της οποίας προϋποθέτει κατ' αρχήν σύμβαση κατά την έννοια του άρθρου 648 του Αστικού Κώδικα, της οποίας και αποτελεί και αντικείμενο. Έτσι η ευθύνη του κυρίου της επιχείσεως από εργατικό ατύχημα, ενώ μόνον συμπτωματικά συνδέεται με αδικοπραξία (όπως στην ειδική περίπτωση του άρθρου 16 του ν. 551/1915, όπου όμως πρόκειται για «ατύχημα» από παράνομη και υπαίτια συμπεριφορά του εργοδότη ή των προστηθέντων από αυτόν, δηλαδή για αδικοπραξία κατά την έννοια των άρθρων 914 και 922 του ΑΚ), συνάπτεται αιτιωδώς προς την εργασιακή σύμβαση μεταξύ του κυρίου της επιχείσεως και του παθόντος εργαζομένου υπό την έννοια ότι, κατά τη συνηθισμένη και κανονική πορεία των πραγμάτων, το βίαιο συμβάν δεν θα είχε συμβεί, αν δεν προϋπήρχε η έννομη αυτή σχέση. Επομένως, από άποψη ιδιωτικού διεθνούς δικαίου, το εφαρμοστέο δίκαιο στην περίπτωση εργατικού ατυχήματος υποδεικνύεται όχι από τη διάταξη του άρθρου 26 του Αστικού Κώδικα που αφορά τις ενοχές από αδικημα, αλλά από την αναλογικώς εφαρμοστέα διάταξη του άρθρου 25 του ίδιου Κώδικα, η οποία, αναφερόμενη στις ενοχές από σύμβαση, ορίζει ότι αυτές ρυθμίζονται από το δίκαιο, στο οποίο έχουν υποβληθεί τα μέρη, και, αν δεν υπάρχει τέτοιο, από το δίκαιο που αρμόζει στη σύμβαση από το σύνολο των ειδικών συνθηκών, καθώς και από τις ομοίως εφαρμοστέες διατάξεις της από 19.6.1980 Συμβάσεως της ΕΟΚ για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές, που κυρώθηκε με το ν. 1792/1988. Την ίδια ερμηνευτική εκδοχή υιοθέτησε και το Εφετείο, το οποίο, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση, μολονότι δέχθηκε ότι το εργατικό ατύχημα, για το οποίο ζητείται αποζημίωση από τον παθόντα και ήδη αναιρεσιβλητο ναυτικό συνέβη στις 15.10.1986 σε πλοίο υπό σημαία Λιβερίας και ενώ τούτο βρισκόταν στο λιμάνι Monzanillo του Μεξικού, αναζήτησε το εφαρμοστέο δίκαιο βάσει του άρθρου 25 του Αστικού Κώδικα και ακολούθως

επικύρωσε την πρωτόδικη απόφαση που εφάρμοσε το Ελληνικό δίκαιο, στο οποίο, όπως δέχεται, είχαν υποβληθεί τα μέρη με τη σύμβαση ναυτολογήσεως του αναιρεσιβλήτου, κατά τη διαδρομή της οποίας συνέβη το ατύχημα. Έτσι κρίνοντας το δικαστήριο δεν παραβίασε τις προαναφερόμενες ουσιαστικού δικαίου διατάξεις και ειδικότερα εκείνες των άρθρων 25 και 26 του Αστικού Κώδικα, γι' αυτό και ο αντίθετος, από το άρθρο 559 αριθ. 1 ΚΠολΔ, μοναδικός λόγος της αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος. [Επικυρώνει την 333/92 Εφ Πειρ].